

Crna Gora
Regulatorna agencija
za energetiku

Broj: 15/2667-2
Podgorica, 17.09.2015. godine

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO:	17. IX	20 15	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-72/15-34		
VEZA:			
EPA:	920 XV		
SKRAĆENICA:	PRILOG:		

SKUPŠTINA CRNE GORE

Podgorica

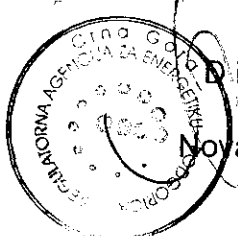
PREDMET: Predlog Finansijskog izvještaja sa izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku za 2014. godinu

Ministarstvo finansija Crne Gore je Dopisom, broj 15/2667-1 od 15.09.2015. godine, uputilo Agenciju da direktno Skupštini Crne Gore dostavi Predlog Finansijskog izvještaja sa izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku za 2014. godinu.

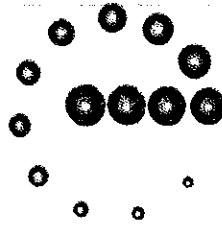
Postupajući po navedenom dopisu u prilogu ovog akta dostavljamo Predlog Finansijskog izvještaja sa izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku za 2014. godinu, Odluku Odbora Agencije o usvajanju predloga Izvještaja i akt o određivanju predstavnika Agencije koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri razmatranja i usvajanja Izvještaja.

Navedeno dostavljamo u 130 primjeraka, kao i CD sa dokumentom u elektronskoj formi.

S poštovanjem,

Direktor
Novak Medenica

Dostaviti:
- Skupštini Crne Gore
- A/a

Crna Gora
Regulatorna agencija za energetiku

**FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ SA IZVJEŠTAJEM O RADU
REGULATORNE AGENCIJE ZA ENERGETIKU
ZA 2014. GODINU**

PRIJEDLOG

Podgorica, april 2015. godine

REGULATORNA AGENCIJA ZA ENERGETIKU

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 96

Podgorica

tel: +382 20 229 615, +382 20 229 616

fax: +382 20 229 755

E-mail: regagen@t-com.me

www.regagen.co.me

SADRŽAJ

1. UVOD	4
2. FINANSIJSKO POSLOVANJE AGENCIJE	5
2.1. Tabela prikaz prihoda i rashoda Agencije u 2014. godini	6
2.2. Sprovođenje postupka javnih nabavki	10
3. AKTIVNOSTI AGENCIJE U 2014. GODINI	11
3.1. Normativna aktivnost Agencije	11
3.2. Donošenje odluka o regulatorno dozvoljenom prihodu, cijenama i tarifama za električnu energiju	12
3.3. Utvrđivanje cijena, tarifa i naknada za električnu energiju i usluge	13
3.4. Izdavanje licenci energetske subjektima	15
3.5. Tržište električne energije	17
3.6. Obnovljivi izvori energije i kogeneracija	19
3.7. Poslovi Agencije vezani za regulisanje sektora gasa	20
3.8. Odlučivanje Agencije po žalbama kupaca električne energije	20
3.9. Postupci pred Upravnim sudom Crne Gore koji se odnose na odluke o odobravanju regulatornog prihoda, cijena i tarifa	21
3.10. Postupci pred drugim organima	23
3.11. Nadzor nad radom energetskih subjekata	23
3.12. Institucionalno jačanje Agencije	25
3.13. Međunarodne aktivnosti	25
3.14. Ostali poslovi	29
4. REZIME	31

1. UVOD

U skladu sa obavezama propisanim Zakonom o energetici ("Službeni list CG", br. 28/10, 42/11, 6/13 i 10/15), (u daljem tekstu: Zakon), i Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list CG", broj 20/14), Regulatorna agencija za energetiku (u daljem tekstu: Agencija) utvrdila je Predlog Finansijskog izvještaja sa Izvještajem o radu za 2014. godinu.

Sačinjavanjem godišnjeg izvještaja; koji se razmatra i usvaja na Skupštini Crne Gore, obezbjeđuje se transparentnost rada i poslovanja Agencije u odnosnoj godini.

Poslovanje u 2014. godini bazirano je na Finansijskom planu i Planu rada Agencije za 2014. godinu, koje je usvojila Skupština Crne Gore, Odlukom broj 00-72/13-46/6 EPA 333 XXV od 27.12.2013. godine.

Finansijsko poslovanje Agencije, koje je predstavljeno u prvom dijelu ovog izvještaja, čini finansijski prikaz primitaka i izdataka ostvarenih u toku 2014. godine, i bazirano je na podacima iz poslovnih knjiga i knjigovodstvene dokumentacije Agencije.

Drugi dio izvještaja sadrži informacije o poslovnim aktivnostima iz nadležnosti Agencije, u odnosu na: normativnu ulogu, utvrđivanje tarifa za električnu energiju, licenciranje subjekata za obavljanje energetske djelatnosti, razvoj tržišta električne energije, obnovljive izvore energije, nadzor energetske djelatnosti, rješavanje žalbi, nacionalnu i međunarodnu saradnju, i druge tekuće poslove, pri čemu su korišćeni službeni podaci kojima Agencija raspolaže.

Zakonom je utvrđeno da Agencija ima tri člana Odbora, direktora i zamjenika direktora, dok su Statutom Agencije uređene osnove unutrašnje organizacije rada Agencije, tako što su poslovi Agencije podijeljeni na organizacione jedinice (Služba za energetske - tehničke poslove regulacije, Služba za ekonomske poslove regulacije, Služba za pravne poslove regulacije i Služba za opšte poslove). Statutom su utvrđena i radna mjesta izvan organizacionih jedinica, koja se odnose na savjetnike i sekretara Odbora.

Izvršavanje planiranih poslova u protekloj godini obezbijeđeno je primjenom organizacionih i stručnih kapaciteta svih zaposlenih u Agenciji, pri čemu su poslovi koji su zahtijevali timski rad zaposlenih različitih struka izvršavani koordinisanim radom službi i formiranjem mješovitih radnih grupa.

U toku 2014. godine održano je 28 redovnih i jedna vanredna sjednica Odbora Agencije, na kojima su donijete odluke, odobrenja, saglasnosti, rješenja i druga akta iz nadležnosti Odbora, koje su sadržane u ovom izvještaju.

2. FINANSIJSKO POSLOVANJE AGENCIJE

Članom 45 stav 1 Zakona propisano je da se sredstva za rad Agencije obezbjeđuju iz naknada za izdavanje licenci, godišnjih naknada za korišćenje licenci za obavljanje energetske djelatnosti i naknada za rješavanje sporova, koje utvrđuje u skladu sa ovim zakonom, dok je stavom 2 propisano da se sredstva za rad utvrđuju Finansijskim planom Agencije koji, na osnovu plana rada, utvrđuje Odbor Agencije, a usvaja Skupština u skladu sa zakonom. Finansijski plan, koji sadrži pregled troškova, odnosno izdataka i prihoda, tj. primitaka Agencije, usvaja i njegovu opravdanost ocjenjuje Skupština Crne Gore. Takav način finansiranja, nezavisan od Budžeta države, obezbjeđuje finansijsku samostalnost Agencije i nezavisnost u radu. Agencija je neprofitna organizacija, pa su sredstva koja se obezbjeđuju u realizaciji finansijskog plana njen jedini izvor finansiranja. Sredstva dobijena od naknada za licence treba da omoguće obavljanje djelatnosti Agencije i poslova sadržanih u planu rada za odnosnu godinu.

S obzirom da se energetske djelatnosti mogu obavljati samo na osnovu licenci koje, ako Zakonom nije drukčije određeno, Agencija izdaje na zahtjev energetskog subjekta za svaku djelatnost posebno, energetski subjekat je dužan da plati naknadu za izdavanje licence, kao i da plaća godišnju naknadu za korišćenje licence tokom perioda na koji je izdata licenca. Visinu ovih naknada Agencija utvrđuje Odlukom koja se donosi za svaku godinu posebno, koja je u skladu sa članom 45 Zakona, a u iznosima koji treba da pokriju planirane troškove Agencije utvrđene finansijskim planom.

Iznosi naknada za licence utvrđeni su Odlukom o naknadama za licence za 2014. godinu. Pri utvrđivanju iznosa naknada za licence primijenjena je Metodologija za utvrđivanje naknada za licence. Metodologijom je utvrđeno da se godišnji prihod obezbjeđuje od imalaca licenci-energetskih subjekata iz dvije oblasti energetskog sektora, elektroenergetske i oblasti nafte i gasa, pri čemu je usvojen metodološki pristup da u ukupnom prihodu učešće dijela prihoda od naknada iz oblasti elektroenergetskih djelatnosti i dijela prihoda od naknada iz oblasti nafte i gasa zavisi od nivoa aktivnosti Agencije na poslovima koji se odnose na navedene oblasti.

Planirani iznosi naknada za korišćenje licenci utvrđuju se na osnovu broja i vrste izdatih licenci za navedene energetske oblasti, a na bazi ostvarenja tehničkih i energetskih indikatora djelatnosti energetskih subjekata iz prethodne godine (u elektroenergetskoj oblasti to su: instalisana snaga - MW i isporučena energija - MWh, a u oblasti nafte i gasa: skladišni kapacitet - m³, broj i vrsta transportnih sredstava, kao i litar isporučenih/prodatih naftnih derivata).

2.1. Tabela prikaz prihoda (primitaka) i rashoda (izdataka) Agencije u 2014. god.

R. br.	Opis	Planirani prihod/ rashod - €	Ostvareni prihod/ rashod - €
	PRIHODI		
1	Prihodi od naknada za korišćenje licenci	1.287.155,68	1.332.719,15
2	Prihodi od naknada za izdavanje licenci	3.000,00	6.000,00
3	Ostali poslovni prihodi	6.000,00	18.675,94
I	UKUPNI PRIHODI (1+2+3)	1.296.155,68	1.357.395,09
4	Prenesena sredstva iz prethodnih godina	135.133,64	135.133,64
I.I	UKUPNI PRIHODI I PRENESENA SREDSTVA	1.431.289,32	1.492.528,73
	RASHODI		
1	Troškovi materijala	23.200,00	18.628,57
	Troškovi kancelarijskog materijala	9.000,00	7.483,39
	Troškovi stručne literature	2.500,00	2.471,81
	Troškovi štampanja propisa	5.000,00	1.728,00
	Troškovi goriva i energije	6.700,00	6.945,37
2	Bruto zarade, naknade zarada i dr. primanja zaposlenih	845.719,15	820.622,42
	Bruto zarade i bruto naknade zarada i dr. primanja	754.599,76	732.379,52
	Doprinosi na teret poslodavca	91.119,39	88.242,90
3	Troškovi službenih putovanja	45.000,00	40.703,98
4	Troškovi proizvodnih usluga	23.400,00	24.372,00
	Troškovi komunikacija	10.400,00	10.769,00
	Troškovi održavanja sredstava	10.500,00	9.644,75
	Troškovi poštarine	1.500,00	2.130,25
	Troškovi oglašavanja	1.000,00	1.828,00
5	Troškovi neproizvodnih usluga	60.100,00	63.328,85
	Troškovi konsultantskih usluga	25.000,00	12.286,87
	Troškovi komunalija	1.600,00	1.367,90
	Troškovi provizija	3.000,00	3.363,33
	Premije osiguranja	2.000,00	1.383,34
	Troškovi članarina, obrazovanja, seminara i radionica	13.000,00	13.259,06
	Ostali troškovi	15.500,00	31.668,35
6	Nabavka osnovnih sredstava	15.000,00	12.838,62
7	Sredstva za rješavanje stambenih potreba	40.488,76	40.488,76
8	Zakup poslovnog prostora-kreditno zaduženje za kupovinu poslovnog prostora	25.000,00	22.791,11
9	Rezervisanje naknade zarade članu Odbora Agencije	25.179,58	25.177,02
10	Troškovi Projekta i njegove implementacije (Informacioni sistem, III paket EU, Regulatorno računovodstvo, Kvalitet snabdijevanja)	30.000,00	23.801,39
11	Zakup Softvera za izdavanje garancije porijekla i licenciranje povlašćenih proizvođača	20.000,00	-
12	Softver za registar žalbi i licenci	5.000,00	-
II	UKUPNI RASHODI (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10+11+12)	1.158.087,49	1.092.752,72
a)	Obaveze na početku perioda		10.110,49
b)	Obaveze na kraju perioda		7.858,03
III	UKUPNO POTROŠENA SREDSTVA (II+a-b)	1.158.087,49	1.095.005,18
IV	REZERVA	58.000,00	58.000,00
V	UKUPNO RASHODI I REZERVA (III+IV)	1.216.087,49	1.153.005,18
VI	Prenos sredstva u Budžet Crne Gore	80.068,19	281.820,96

I Prihodi

U okviru Prihoda prikazan je priliv sredstava od naknada uplaćenih Agenciji u toku 2014. godine, kao i ostalih raspoloživih sredstava koja je Agencija koristila, i to:

- 1) Po osnovu godišnjih naknada za korišćenje licence u 2014. godini ostvaren je prihod u iznosu od 1.332.719,15 €, što je za 3,54% veće od planiranog iznosa od 1.287.155,68 €;
- 2) Prihodi od naknada za izdavanje licenci, koji su planirani u iznosu od 3.000,00 €, ostvareni su u iznosu od 6.000,00 €, odnosno 3.000,00 € više od planiranog, iz razloga što je broj podnijetih zahtjeva za izdavanje licenci bio veći od očekivanog;
- 3) U 2014. godini Agencija je ostale poslovne prihode ostvarila u iznosu od 18.675,94 €, koji se sastoje od prihoda od kamata na sredstva koja se nalaze na žiro računima Agencije u iznosu od 207,10 €, refundacije troškova službenih putovanja u iznosu od 5.295,56 €, refundacije troškova naknade zarade zbog porodijskog odsustva u iznosu od 11.616,00 € i ostalih poslovnih prihoda u iznosu od 1.557,28 €.
- 4) Sredstva prikupljena u prethodnim godinama koja nijesu iskorišćena u toku tih godina u iznosu od 135.133,64 €. Iznos od 57.702,59 € je u skladu sa Zakonom, iz 2012. godine prenet u 2013. godinu, kao i sredstva zarađena u 2013. godini, u iznosu od 77.431,05 €, od čega je 60.000,00 € odobrena rezerva po osnovu Finansijskog plana za 2013. godinu.

II Rashodi

U okviru Rashoda dat je pregled svih troškova Agencije u 2014. godini, odnosno prikazano je na koji način su iskorišćena prikupljena sredstva. Ukupno utrošena sredstva Agencije u 2014. godini, iznose 1.095.005,18 € i manja su za 5,45% od planiranih 1.158.087,49 €.

1. *Troškovi zaposlenih* ostvareni su u iznosu od 820.622,42 €, što je manje za 2,97% od planiranih 845.719,15 €, iz razloga nepokrivene pozicije jednog člana Odbora Agencije.
2. *Troškovi za materijal i usluge* u ukupnom iznosu su bili manji od planiranih, a pojedinačno su ostvareni na sljedeći način:
  - 1) *Troškovi kancelarijskog i ostalog materijala* ostvareni su u iznosu od 7.483,39€ i manji su za 16,85% od planiranih 9.000,00 €;
  - 2) *Troškovi stručne literature* koji se odnose na pretplatu na "Službeni list Crne Gore", pretplatu na stručne časopise iz pravne i ekonomske oblasti i kupovinu druge literature, kao što su komentari zakona koji regulišu oblasti značajne za Agenciju, koji su bili planirani u iznosu od 2.500 €, ostvareni su u iznosu od 2.471,81 €, odnosno manji su za 1,13%;
  - 3) *Troškovi štampanja propisa* u "Službenom listu Crne Gore" ostvareni su u iznosu od 1.728,00 €, što je za 65,44% manje od planiranog iznosa od 5.000,00 €.

- 4) *Troškovi goriva i energije* iznosili su 6.945,37 €, što je za 3,66% veće od planiranih 6.700,00 €;
- 5) Za službena putovanja potrošeno je ukupno 40.703,98 €, od čega je iznos od 5.295,56 € refundiran od strane organizatora skupova, kako je objašnjeno u okviru Prihoda - napomena 3, pa je Agencija realno od svojih sredstava potrošila 35.408,42 €, što je za 21,1% manje od planiranih 45.000,00 €.
- 6) *Troškovi komunikacija*, u ukupnom iznosu od 10.769,00 € su veći od planiranih 10.400,00 €, za 3,55% i odnose se na troškove fiksnih i mobilnih telefona, kao i na troškove interneta;
- 7) *Troškovi održavanja sredstava* iznose 9.644,75 € i manji su od planiranih 10.500,00 € za 8,15%. Od navedenog ostvarenog iznosa, Agencija je kao vlasnik poslovnog prostora koji je u stambenoj zgradi, a na osnovu Odluke Skupštine stanara, na ime troškova održavanja zajedničkih prostorija, u 2014. godini, uplatila ukupan iznos od 7.017,12 €. Ostatak sredstava od 2.627,63 € odnosi se na: registraciju vozila u iznosu od 860,90 €, računarski antivirus program 597,86 € i ostale troškove popravke i održavanje poslovnog prostora i opreme 1.168,87 €.
- 8) *Troškovi poštarina* iznose 2.130,25 € i veći su za 42,02% od planiranih 1.500,00 €;
- 9) *Troškovi oglašavanja* u sredstvima informisanja ostvareni su u iznosu od 1.828,00 €, što je za 82,80% više od planiranih 1.000,00 €;
- 10) *Troškovi konsultantskih usluga* ostvareni su u ukupnom iznosu od 12.286,87 € i manji su od planiranih 25.000,00 € za 50,85%;
- 11) *Troškovi komunalija* iznose 1.367,90 € i manji su od planiranih 1.600,00 €, za 14,51%;
- 12) *Troškovi provizija*, koji se odnose prvenstveno na provizije banaka, ostvareni su u iznosu od 3.363,33 €, i veći su od planiranih 3.000,00 € za 12,11%;
- 13) *Troškovi premija osiguranja* ostvareni su u iznosu od 1.383,34 €, što je za 30,83% manje od planiranih 2.000,00 €.

Za troškove seminara, obuke kadrova i plaćanja članarina međunarodnim organizacijama čiji je član Agencija, upotrijebljena su sredstva koja su veća od planiranih za 1,99%. Agencija je u 2014. godini platila prisustvo na međunarodnim seminarima u energetske regulaciji u iznosu od 10.334,40 €, prisustvo na seminarima u zemlji 50,00 €, kao i troškove stručnog usavršavanja zaposlenih u iznosu od 1.074,66 €. Pored toga, Agencija je kao članica MEDREG-a (Udruženja regulatora za električnu energiju i gas Mediterana) platila iznos godišnje članarine od 800,00 €, a kao posmatrač CEER-a (Savjet evropskih energetskih regulatora) godišnji iznos od 1.000,00 €.

Ostali troškovi odnose se na troškove reprezentacije u iznosu od 3.704,99 €, troškove bifea u iznosu od 3.715,12 €, troškove pomoći i donacija u iznosu od 516,80 €, troškove naknade sudskih troškova u iznosu od 19.191,90 €, troškove administrativnih i sudskih taksi propisanih zakonom, troškove pretplate na dnevnu štampu i ostale troškove koji nijesu posebno spomenuti.

Za nabavku osnovnih sredstava planirano je 15.000 €, a potrošeno 12.838,62 €, što je manje od planiranog za 14,41%.

Sredstva za rješavanje stambenih potreba zaposlenih izdvojena su u iznosu od 40.488,76 €, što je jednako planiranom iznosu.

Troškovi zakupa nedostajućeg poslovnog prostora ostvareni su u iznosu od 22.791,11 €, što je u odnosu na planiranih 25.000,00 € manje za 8,84%.

Rezervisanja sredstava za naknadu zarade po isteku mandata člana Odbora Agencije, u skladu sa članom 35 Zakona, ostvarena su u iznosu od 25.177,02 €, što je približno jednako planiranom iznosu.

Troškovi Projekta i njegove implementacije (Informacioni sistem, III paket EU, Regulatorno računovodstvo, Kvalitet snabdijevanja) ostvareni su u iznosu od 23.801,39 €, što je za 20,66% manje od planiranog iznosa od 30.000,00 €.

Zakup softvera za izdavanje garancija porijekla i licenciranje povlašćenih proizvođača, kao i kupovina softvera za registar žalbi i licenci nijesu realizovani u 2014. godini.

a) Kratkoročne obaveze na početku perioda

Neizmirene obaveze iz 2013. godine od 10.110,49 €, prezentovane u Finansijskom izvještaju Agencije za 2013. godinu, izmirene su u toku 2014. godine i nivo odliva sredstava po tom osnovu iskazan je zbirno na stavci kratkoročnih obaveza na početku perioda.

b) Kratkoročne obaveze na kraju perioda

Na kraju 2014. godine ostale su neizmirene kratkoročne obaveze u ukupnom iznosu od 7.858,03 €. Navedene obaveze odnose se na obaveze prema dobavljačima.

III Ukupno potrošena sredstva

Agencija je u 2014. godini potrošila sredstva u ukupnom iznosu od 1.095.005,18 €, što je za 5,45% manje od planiranog iznosa od 1.158.087,49 €.

IV Rezerva i VI Prenos sredstava u Budžet Crne Gore

Prema Finansijskom planu Agencije za 2014. godinu, koji je usvojila Skupština Crne Gore Odlukom, broj 00-72/13-46/6 EPA 333 XXV ("Službeni list CG", broj 2/14), odobrena rezerva iznosi 58.000,00 €.

Osnov za prenos sredstava Agencije u Budžet Crne Gore je član 45, stav 7 Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o energetici ("Službeni list CG", broj 6/13 od 31.01.2013. godine), koji glasi: „Sredstva koja preostanu na računu Agencije nakon isteka poslovne godine u kojoj su obezbjeđena, prihod su Budžeta Crne Gore“.

Agencija je 30. decembra 2014. godine, prenijela u Budžet Crne Gore višak sredstava ostvarenih u toku 2014. godine, u iznosu od 80.068,19 €, što je i u skladu sa Finansijskim planom Agencije za 2014. godinu.

Iz 2014. godine u 2015. godinu, Agencija je prenijela sredstva u iznosu od 317.455,36 €, koja se sastoje od:

- 57.702,59 € (sredstva stečena i prenesena iz 2012. godine),
- 60.000,00 € (odobrena Rezerva po Finansijskom planu za 2013. godinu),
- 17.431,05 € (višak sredstava koji je ostvaren u 2013. godini),
- 58.000,00 € (odobrena rezerva po Finansijskom planu za 2014. godinu), i
- 124.321,72 € (višak sredstava koje je Agencija ostvarila u toku 2014. godine).

Od pomenutog iznosa prenešenih sredstava (317.455,36 €), Agencija je 19. marta 2015. godine prenijela u Budžet Crne Gore, iznos od 201.752,77 €, koja čine:

- 60.000,00 € (odobrena Rezerva po Finansijskom planu za 2013. godinu),
- 17.431,05 € (višak sredstava koji je ostvaren u 2013. godini), i
- 124.321,72 € (višak sredstava koje je Agencija ostvarila u toku 2014. godine).

Ostatak sredstava od 58.000,00 € (odobrena rezerva po Finansijskom planu za 2014. godinu) i 57.702,59 € (sredstava stečena i prenesena iz 2012. godine, prije stupanja na snagu Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o energetici, koja su namijenjena amortizacionom fondu), odnosno ukupan iznos od 115.702,59 € je ostao na računu Agencije.

Ukupan iznos sredstava koje je Agencija prenijela u Budžet Crne Gore u toku 2014. i 2015. godine (a odnose se na 2014. godinu), iznosi 281.820,96 €.

Prema Finansijskom planu za 2013. godinu, u Budžet Crne Gore su bila planirana i dana 27.12.2013. godine prenijeta sredstva u iznosu od 126.106,55 €.

Ukupna sredstva koje je Agencija prenijela u Budžet Crne Gore od utvrđivanja ove obaveze Zakonom o izmjeni i dopuni Zakona o energetici, iznose 407.927,51 €.

2.2. Sprovođenje postupaka javnih nabavki

Shodno Zakonu o javnim nabavkama ("Službeni list CG", broj 42/14), Agencija je, kao organizacija koja vrši javna ovlašćenja, obveznik javnih nabavki. U skladu sa članom 38 navedenog zakona, Agencija je sačinila Plan javnih nabavki za 2014. godinu, po kojem su sprovedeni postupci za nabavku roba, usluga i radova. Planirani iznos javnih nabavki iznosio je 125.300,00 €, dok je prema Izvještaju o dodijeljenim javnim nabavkama realizovano 79.032,15 €. Nabavke su se odnosile na: kancelarijski materijal; sredstva za održavanje higijene; piće, kafu i druge srodne proizvode; kompjutera za zaposlene; usluge osiguranja imovine, kolektivno osiguranje zaposlenih kao i kasko osiguranje jednog službenog putničkog automobila; usluge vazdušnog saobraćaja; popravke i održavanja opreme i inventara i jednogodišnji zakup poslovnog prostora. Zbog malih pojedinačnih iznosa i strukture svih nabavki koje su sprovedene u Agenciji u 2014. godini, korišćena je nabavka šoping metodom i neposrednim sporazumom. Poštujući odredbe navedenog zakona Agencija je blagovremeno sačinjavala propisane izvještaje koji su objavljeni na portalu Uprave za javne nabavke <http://www.ujn.gov.me/>.

3. AKTIVNOSTI AGENCIJE

3.1. Normativna aktivnost

Agencija je u okviru svoje nadležnosti donijela sljedeća normativna akta u sektoru električne energije:

1. Odluku o sadržaju godišnjeg izvještaja o ostvarenju plana proizvodnje električne energije povlašćenog proizvođača za prethodnu godinu ("Službeni list CG", broj 8/14). Ovom odlukom utvrđen je sadržaj godišnjeg izvještaja o ostvarenju plana proizvodnje električne energije za prethodnu godinu, koji je povlašćeni proizvođač dužan da dostavlja Agenciji, kao i način dostavljanja istog.
2. Metodologiju o izmjeni i dopuni Metodologije za utvrđivanje regulatornog prihoda javnog snabdjevača i regulisanih tarifa za snabdijevanje električnom energijom ("Službeni list CG", broj 27/14). Ovom metodologijom utvrđeno je da drugi regulatorni period počinje 01. januara 2016. godine, a da za period od 01. avgusta do 31. decembra 2015. godine, koji je prelazni period od završetka prvog do početka drugog regulatornog perioda, Agencija utvrđuje cijenu električne energije iz domaćih izvora primjenom metodologije, s tim što se element cijena električne energije na Energetskoj berzi u Lajpcigu, utvrđuje kao mjesečni prosjek fjučersa za 2015. godinu, objavljenih u mjesecu koji šest mjeseci prethodi početku te godine. Ovom izmjenom je izvršeno približavanje referentnog mjeseca regulatornom periodu, kako bi se dobila realnija cijena električne energije.
3. Metodologiju o izmjenama Metodologije za utvrđivanje regulatornog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije ("Službeni list CG", broj 35/14). Ovom metodologijom je propisano da naknadu za pokrivanje dijela troškova za angažovanje prenosnog kapaciteta koju plaćaju proizvođači električne energije, kao i jediničnu cijenu po kojoj se ta naknada obračunava, odobrava Agencija po zahtjevu operatora prenosnog sistema. Ova izmjena je izvršena u cilju prilagođavanja metodologije odredbama Zakona koje se odnose na korisnike sistema.

Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić podnijela je na odobravanje Agenciji izmijenjene Opšte uslove za snabdijevanje električnom energijom, na koje je data saglasnost i koji su objavljeni u Službenom listu CG, broj 36/14, čijim stupanjem na snagu su prestali da važe Opšti uslovi za snabdijevanje električnom energijom iz 2012. godine.

U okviru redovnih godišnjih aktivnosti, po usvajanju Finansijskog plana za 2015. godinu od strane Skupštine Crne Gore, Agencija je donijela Odluku o utvrđivanju naknada za licence za 2015. godinu ("Službeni list CG", broj 59/14). Ovom odlukom utvrđen je način obračunavanja godišnjih naknada za korišćenje izdatih licenci i iznosi naknada za izdavanje licenci koje će u 2015. godini plaćati subjekti koji podnesu zahtjev za izdavanje licenci. Agencija je prethodno utvrdila Metodologiju za utvrđivanje naknada za licence ("Službeni list CG", broj 58/14), koja zamjenjuje Metodologiju iz 2013. godine. Izmijenjenom Metodologijom propisan je način utvrđivanja iznosa naknada koje su licencirani energetski subjekti dužni da plaćaju Agenciji u cilju ostvarivanja prihoda utvrđenog godišnjim finansijskim planom, i to

naknada za izdavanje licenci i godišnjih naknada za korišćenje licenci, u oblasti elektroenergetike i nafte i gasa.

U okviru kontinuiranog praćenja rezultata primjene donesenih akata, Agencija je u novembru 2013. godine otpočela analizu primjene važećih metodologija i pravila za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za regulisane djelatnosti (prenos električne energije, distribucija električne energije, javno snabdjevanje i organizovanje tržišta električne energije), kao i vezana akta koja se odnose na oblast ekonomske regulacije cijena električne energije, u susret mogućim promjenama za naredni regulatorni period. Aktivnost je nastavljena pojačanim intenzitetom u 2014. godini, utvrđivanjem metodologija koje će biti usklađene sa novim zakonom o energetici, čija je priprema u završnoj fazi.

Agencija je preko ovlašćenih predstavnika bila aktivno uključena u rad Radne grupe koju je osnovalo Ministarstvo ekonomije, sa zadatkom izrade novog zakona o energetici, koji će biti potpuno usklađen sa trećim energetske paketa EU. Rad na ovom poslu se odvijao uz intenzivno učešće stranog konsultanta, uz razumijevanje i pomoć ACER-a i Sekretarijata Energetske zajednice. Ova aktivnost je nastavljena i u 2015. godini.

3.2. Donošenje odluka o regulatorno dozvoljenom prihodu, cijenama i tarifama za električnu energiju

U skladu sa zakonskim ovlašćenjima, Agencija je u 2014. godini donijela sljedeće odluke:

1. Odluku o trajanju drugog regulatornog perioda, kojom je utvrđeno da će drugi regulatorni period trajati tri godine, i to od 01.01.2016. do 31.12.2018. godine, donijetu na osnovu Pravila o odobravanju naknade za rad operatora tržišta električne energije i važećih metodologija za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za regulisane djelatnosti (prenos električne energije, distribucija električne energije i javno snabdjevanje);
2. Odluku o utvrđivanju cijene električne energije iz domaćih izvora za isporuku po regulisanim tarifama, broj 14/1787-3 od 01.07.2014. godine, kojom je za period od 01.08.2014. do 31.12.2015. godine, za isporuku po regulisanim tarifama, utvrđena cijena električne energije iz domaćih izvora u iznosu od 36,9744 €/MWh;
3. Odluku o utvrđivanju iznosa korekcije naknade Elektroprivredi Crne Gore AD Nikšić za Javnog snabdjevača, kojom je utvrđena korekcija naknade za snabdjevanje u iznosu od 185.703,76 € u korist kupaca ("Službeni list CG", broj 30/14);
4. Odluku o utvrđivanju iznosa korekcije regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena Elektroprivredi Crne Gore AD Nikšić za operatora distributivnog sistema, kojom je utvrđena korekcija u iznosu od 1.600.395,89 € u korist energetske subjekta ("Službeni list CG", broj 30/14);
5. Odluku o utvrđivanju iznosa korekcije naknade za rad Crnogorskom operatoru tržišta električne energije DOO Podgorica, kojom je utvrđen iznos korekcije od 41.902,40 € u korist kupaca ("Službeni list CG", broj 30/14);

6. Odluku o utvrđivanju iznosa korekcije regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena Crnogorskom elektroprenosnom sistemu AD Podgorica, kojom je utvrđen ukupan iznos korekcije od 12.478.873,90 € u korist kupaca ("Službeni list CG", broj 30/14);
7. Odluku o dopuni Odluke o utvrđivanju iznosa korekcije regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena Crnogorskom elektroprenosnom sistemu AD Podgorica ("Službeni list CG", broj 30/14);
8. Odluku o odobravanju tabela sa iznosima cijena korekcija ("Službeni list CG", broj 30/14);
9. Odluku o odobravanju naknada i cijena koje plaćaju proizvođači električne energije priključeni na prenosni sistem Crnogorskom elektroprenosnom sistemu AD Podgorica za angažovanje prenosnog kapaciteta, broj 14/358-17 od 08.08.2014. godine ("Službeni list CG", broj 35/14).

3.3. Utvrđivanje cijena, tarifa i naknada za električnu energiju i usluge

Cijene, tarife i naknade za električnu energiju koje su primjenjivane od 01.01.2014. do 31.12.2014. godine, utvrđene su u skladu sa Metodologijom za utvrđivanje regulatornog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije, Metodologijom za utvrđivanje regulatornog prihoda i cijena za korišćenje distributivnog sistema električne energije, Metodologijom za utvrđivanje regulatornog prihoda javnog snabdjevača i regulisanih tarifa za snabdjevanje električnom energijom, Pravilima o odobravanju naknade za rad operatora tržišta električne energije i Pravilima za izmjenu tarifa za električnu energiju.

U periodu od 01.01. do 31.07.2014. godine, primjenjivane su cijene, tarife i naknade za električnu energiju i usluge utvrđene sredinom 2012. godine za trogodišnji regulatorni period 01.08.2012 - 31.07.2015. godine, korigovane u skladu sa Pravilima za izmjenu tarifa za električnu energiju i odredbama navedenih metodologija i pravila, kojima su predviđene korekcije pojedinih elemenata regulatorno dozvoljenog prihoda po isteku svake regulatorne godine.

U istom periodu, u skladu sa izmjenama Metodologije za utvrđivanje regulatornog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije koju je donijela Agencija, primjenjivane su i cijene iz Odluke o utvrđivanju naknada i cijena koju plaćaju proizvođači električne energije Crnogorskom elektroprenosnom sistemu AD Podgorica za angažovanje prenosnog kapaciteta za period 01.01.2014 - 31.07.2015. godine.

U periodu od 01.08. do 31.12.2014. godine, primjenjivane su i sljedeće odluke Agencije koje su se odnosile na treću godinu regulatornog perioda, odnosno na period 01.08.2014. godine do 31.07.2015. godine:

- 1) Odluka o utvrđivanju iznosa korekcije regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena Elektroprivredi Crne Gore AD Nikšić za Operatora distributivnog sistema, Odluka o utvrđivanju iznosa korekcije naknade Elektroprivredi Crne Gore AD Nikšić za

Javnog snabdijevača, Odluka o utvrđivanju iznosa korekcije regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena Crnogorskom elektroprenosnom sistemu AD Podgorica i Odluka o utvrđivanju iznosa korekcije naknade za rad Crnogorskom operatoru tržišta električne energije DOO Podgorica.

- 2) Odluka o odobravanju naknada i cijena koje plaćaju proizvođači električne energije priključeni na prenosni sistem Crnogorskom elektroprenosnom sistemu AD Podgorica za angažovanje prenosnog kapaciteta, donijeta po Presudi Upravnog suda U.br. 314/2014 od 02.07.2014. godine,
- 3) Odluka o utvrđivanju cijene električne energije iz domaćih izvora za isporuku po regulisanim tarifama sa važenjem do 31.12.2015. godine .

Regulatorno dozvoljeni prihod, cijene i naknade utvrđene navedenim odlukama, transponovane su u tarife i naknade sadržane u tabelama sa cijenama koje je Agencija odobrila po predlogu Javnog snabdijevača.

U narednoj tabeli prikazane su prosječno odobrene cijene po kategorijama potrošnje za period 01.01.2012 - 31.12.2013. godine, za period 01.01. - 31.12.2014. godine, kao i za period 01.01.2015 – 31.07.2015. godine.

Kategorija potrošnje	c €/KWh	c €/KWh	c €/KWh	c €/KWh ¹⁾	c €/KWh ¹⁾
	01.01.2012.- 31.07.2012.	01.08.2012.- 31.12.2012.	01.01.2013.- 31.07.2013.	01.08.2013.- 31.07.2014.	01.08.2014.- 31.07.2015.
1	2	3	4	5	6
Kombinat aluminijuma Podgorica	4,17	4,59	-	-	-
Željezara Nikšić	4,53	4,71	-	-	-
Željeznička infrastruktura Crne Gore	5,19	5,60	-	-	-
Distributivni kupci 35 kV	4,73	5,42	5,42	5,24	5,17
Distributivni kupci 10 kV	6,24	6,81	6,81	6,68	6,54
Distributivni kupci 0,4kV sa mjerenjem snage	9,55	10,07	10,07	10,16	9,98
Distributivni kupci 0,4kV kod kojih se snaga ne mjeri, dvotarifno mjerenje	7,68	8,13	8,13	8,32	8,40
Distributivni kupci 0,4kV kod kojih se snaga ne mjeri, jednotarifno mjerenje	7,94	9,51	9,51	9,71	9,73
Distributivni kupci 0,4kV domaćinstva, dvotarifno mjerenje	7,68	8,13	8,13	8,32	8,40
Distributivni kupci 0,4kV domaćinstva, jednotarifno mjerenje	7,94	9,51	9,51	9,71	9,73

¹⁾ cijene sa uračunatim korekcijama

3.4. Izdavanje licenci energetske subjektima

Za obavljanje djelatnosti u oblasti nafte i gasa, tokom 2014. godine Agencija je izdala ukupno 22 nove licence, koje su prikazane u tabeli koja slijedi:

Izdane licence u 2014. godini	Broj izdatih licenci	Imalac licence
Trgovina na veliko naftnim derivatima	8	DOO NST Bijelo Polje
		DOO SUNOIL Podgorica
		DOO VUK & PETROL Kotor
		AD JUGOPETROL Kotor
		DOO NOVI GAS Podgorica
		DOO BALKAN IMPEX Budva
		DOO EKO-VLADOŠ Kolašin
		DOO HEMOSAN Bar
Trgovina na malo naftnim derivatima	3	DOO PODGORICATRANS Podgorica
		DOO VUK & PETROL Kotor
		AD JUGOPETROL Kotor
Snabdijevanje krajnjih kupaca TNG	5	DOO PODGORICATRANS Podgorica
		DOO MONTENEGRO-GAS Berane
		DOO VUK & PETROL Kotor
		DOO ENERGOGAS Podgorica
		AD JUGOPETROL Kotor
Trgovina na veliko TNG	6	DOO SUNOIL Podgorica
		DOO VUK & PETROL Kotor
		DOO ENERGOGAS Podgorica
		DOO NOVI GAS Podgorica
		DOO MAY-SION Podgorica
		DOO EKO-VLADOŠ Kolašin
UKUPNO	22	

Agencija je, na zahtjev imalaca licenci, vršila i izmjene licenci kod onih subjekata kod kojih je došlo do promjene obima obavljanja licencirane djelatnosti, koje se, zavisno od vrste licence, odnose na broj maloprodajnih objekata na kojima se obavlja djelatnost, skladišne kapacitete, odnosno broj transportnih sredstava kojim se vrši prevoz naftnih derivata i/ili TNG. Izvršene izmjene su prikazane u sljedećoj tabeli:

Izmjene licenci u 2014. godini	Broj izmijenjenih licenci	Imalac licence
Prodaja i snabdijevanje naftnih proizvoda i/ili gasa	2	AD CMC Podgorica
		DOO PETROL CRNA GORA MNE Podgorica
Skladištenje i distribucija naftnih proizvoda i/ili gasa	4	AD CMC Podgorica
		DOO VUK PETROL Kotor
		DOO PETROL CRNA GORA MNE Podgorica
		AD JUGOPETROL Kotor
Komerrijalni transport naftnih proizvoda i/ili gasa	3	DOO IK REAL Podgorica
		DOO SAMCOMMERC Tivat
		DOO LUKANA Podgorica
Transport naftnih derivata drumskim transportnim sredstvima	1	DOO KMR TRANS Danilovgrad
UKUPNO	10	

U 2014. godini oduzeto je 6 licenci, u postupcima koje je Agencija pokrenula po službenoj dužnosti zbog neizvršavanja finansijskih obaveza prema Agenciji od strane licenciranih subjekata.

U Tabeli koja slijedi dat je prikaz oduzetih licenci za obavljanje djelatnosti u oblasti nafte i gasa:

Oduzete licence u 2014. godini	Broj oduzetih licenci	Imalac licence
Prodaja i snabdijevanje naftnih proizvoda i/ili gasa	1	DOO ECO GAS Podgorica
Skladištenje i distribucija naftnih proizvoda	1	DOO PIT STOP Podgorica
Transport naftnih derivata drumskim transportnim sredstvima	1	DOO ECO GAS Podgorica
Trgovina na veliko naftnim derivatima	2	DOO NEXEN Podgorica
		DOO PRO MONTE GAS Podgorica
Trgovina na veliko i snabdijevanje krajnjih kupaca tečnim naftnim gasom	1	DOO MGS ENERGY Podgorica
UKUPNO	6	

3.5. Tržište električne energije

Pravno - regulatorni okvir, kojim je uređen način organizovanja i funkcionisanja tržišta u cjelini, čine:

- *Zakon o energetici*, kojim je utvrđeno da se kupovina/prodaja električne energije može obavljati na osnovu (bilateralnih) ugovora ili na organizovanom tržištu, da djelatnost organizovanja i upravljanja tržištem obavlja operator tržišta, koji subjekti mogu biti učesnici tržišta (proizvođači, trgovci snabdjevači, kvalifikovani kupci koji imaju balansnu odgovornost), kao i podzakonska akta:
- *Tržišna pravila*, zajedno sa pravilima i uputstvima koja proističu iz njih;
- *Pravila za dodjelu raspoloživih prenosnih kapaciteta na interkonektivnim vezama Kontrolne oblasti Crna Gora sa susjednim kontrolnim oblastima* (tzv. Pravila o aukcijama);
- *Metodologija za utvrđivanje cijena i uslova za pružanje pomoćnih i sistemskih usluga i usluga balansiranja prenosnog sistema električne energije* i
- *Pravila o uslovima i postupku promjene snabdjevača kvalifikovanih kupaca električne energije*.

U 2014. godini, stepen razvijenosti tržišta električne energije u Crnoj Gori ostao je na nivou sa kraja 2013. godine, odnosno nije došlo do pojave novih snabdjevača niti do promjene u načinu snabdijevanja krajnjih kupaca. To znači da su se svi kupci koji su direktno priključeni na prenosni sistem, snabdijevali kod izabranih snabdjevača, u skladu sa ugovorima zaključenim na tržišnim principima (KAP - kod Montenegro Bonus DOO Cetinje, a Željezara, Željeznička infrastruktura i TE „Pljevlja“ sopstvena potrošnja - kod EPCG FC Snabdijevanje), dok su svi ostali kupci nastavili sa snabdijevanjem kod Javnog snabdjevača (EPCG), po regulisanim tarifama koje utvrđuje Agencija.

U skladu sa licencom izdatom 2011. godine, djelatnost organizovanja i upravljanja tržištem električne energije u Crnoj Gori obavlja Crnogorski operator tržišta električne energije, koji zaključuje ugovore o učestvovanju na tržištu, učestvuje u utvrđivanju dnevnih i nedjeljnih programa proizvodnje, razmjene i potrošnje električne energije (vozni redovi), zaključuje ugovore o balansnoj odgovornosti i ugovore o finansijskom poravnanju sa učesnicima, te pravi obračune odstupanja od vozničkih redova i obračune finansijskih poravnanja među učesnicima.

Pored Operatora tržišta, važnu ulogu u funkcionisanju tržišta imaju Operator prenosnog sistema, koji je nadležan za obezbjeđivanje pomoćnih i sistemskih usluga i mjerenja prometa električne energije na veleprodajnom tržištu, i Operator distributivnog sistema, koji je odgovoran za obezbjeđivanje svih podataka o mjerenjima na maloprodajnom tržištu električne energije.

U vezi sa osnivanjem, radom i razvojem tržišta, u skladu sa Zakonom, Agencija ima dvostruku ulogu:

- *normativnu*, koja se sastoji u obavezi donošenja Metodologije za pomoćne i sistemske usluge i Pravila za promjenu snabdjevača, kao i odobravanju Tržišnih pravila i Pravila za dodjelu prenosnih kapaciteta na interkonektivnim vodovima, i
- *kontrolnu* - dužna je da prati i analizira rad i poslovanje energetske subjekata u odnosu na primjenu tržišnih pravila i djelovanje učesnika na tržištu.

Tokom 2014. godine, Agencija je u kontinuitetu posvećivala punu pažnju izvršavanju ovih obaveza i to:

- u okviru rada na izradi novog zakona o energetici, u skladu sa Trećim energetske paketom EU, predstavnici Agencije su, kroz rad u zajedničkoj Radnoj grupi (čine je predstavnici Ministarstva ekonomije, svih energetske subjekata i Agencije) i kroz samostalni rad, puno vremena i pažnje posvetili utvrđivanju novog zakonske teksta. Od toga, veliki dio se odnosi na utvrđivanje odredbi koje definišu problematiku tržišta u cjelini, odnosno na kreiranju pravila i principa koji treba da budu prenijeti i razrađeni u tržišnim pravilima i drugim podzakonskim aktima koja uređuju rad tržišta, i
- vršene su stalne analize izvještajne dokumentacije koju energetske subjekti, u skladu sa uslovima iz licenci, dostavljaju Agenciji, i to:
  1. Operator prenosnog sistema, u okviru različitih mjesečnih izvještaja, dostavlja informacije i podatke o:
    - pouzdanosti prenosa električne energije,
    - angažovanim pomoćnim i sistemskim uslugama i balansiranju,
    - dodijeljenim prenosnim kapacitetima na međusistemskim vodovima, putem godišnjih, mjesečnih i dnevnih aukcija.
  2. Elektroprivreda Crne Gore, pored ostalog, dostavlja mjesečne izvještaje o:
    - uvozu/izvozu električne energije,
    - broju i trajanju prekida u distributivnoj mreži, i
    - fakturisanoj realizaciji po kategorijama potrošnje.
  3. Operator tržišta dostavlja mjesečne izvještaje vezano za stanje na tržištu električne energije, koji sadrže podatke o proizvodnji i potrošnji električne energije u zemlji, prometu na tržištu, zaključenim ugovorima, razmjeni sa drugim sistemima itd.

U skladu sa Planom rada ili po potrebi, tj. u slučaju uočenih nedostataka u izvještajima, Agencija je obavila više posjeta ovim energetske subjektima radi sprovođenja neposredne kontrole.

Pored ovog, imajući u vidu da je Zakonom propisano da tarifni kupci električne energije postaju kvalifikovani kupci od 1. januara 2015. godine, što znači da od tog datuma i domaćinstva imaju pravo da sami biraju svog snabdjevača električnom energijom, u cilju informisanosti ove kategorije kupaca, Agencija je sačinila i na svom sajtu i u jednim dnevnim novinama koje se distribuiraju na teritoriji Crne Gore, objavila "Brošuru o otvaranju tržišta i pravima potrošača".

3.6. Obnovljivi izvori energije i kogeneracija

Članom 48 Zakona propisana je obaveza Agencije da u oblasti obnovljivih izvora energije i kogeneracije:

1. vrši godišnju analizu udjela obnovljivih izvora energije i kogeneracije u ukupnoj proizvodnji i potrošnji električne energije;
2. objavljuje rezultate analiza udjela obnovljivih izvora energije i kogeneracije u ukupnoj proizvodnji i potrošnji električne energije;
3. izdaje garancije porijekla proizvođačima električne energije;
4. vodi registar izdatih garancija porijekla;
5. odobrava status povlašćenog proizvođača;
6. vodi registar povlašćenih proizvođača.

U martu 2014. godine DOO "Hidroenergija Montenegro" iz Berana je otvorila korisnički račun u registru garancija porijekla, nakon čega je od maja mjeseca počelo izdavanje garancija porijekla tom subjektu. Takođe, korisničke račune su otvorili DOO Crnogorski operator tržišta električne energije Podgorica, Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić i DOO "Montenegro Bonus" Cetinje.

Prvi zahtjev za prenošenje garancija porijekla podniet je u junu od strane DOO "Hidroenergija Montenegro" i to za 193 garancije, iz proizvodnog postrojenja mHE "Jezerštica", a prenos je izvršen u korist DOO Crnogorski operator tržišta električne energije Podgorica.

Agencija je u periodu od juna do decembra 2014. godine, na zahtjev DOO "Hidroenergija Montenegro" izdala, odnosno izvršila prenos 1.168 garancija porijekla DOO Crnogorski operator tržišta električne energije Podgorica.

DOO Crnogorski operator tržišta električne energije Podgorica je, uzimajući u obzir pripadajući udio u ukupnoj utrošenoj električnoj energiji svakog snabdjevača, izvršio prenos garancija porijekla, i to:

- Elektroprivredi Crne Gore AD Nikšić, ukupno 876,
- DOO "Montenegro Bonus" Cetinje, ukupno 292.

U 2014. godini nije bilo novih zahtjeva za sticanje statusa povlašćenog proizvođača.

U 2014. godini u oblasti obnovljivih izvora enegije i kogeneracije Agencija je donijela Odluku o sadržaju godišnjeg izvještaja o ostvarenju plana proizvodnje električne energije povlašćenog proizvođača za prethodnu godinu ("Službeni list CG", broj 8/14).

Postupajući u skladu sa navedenom odlukom DOO "Hidroenergija Montenegro" iz Berana, kao jedini povlašćeni proizvođač, dostavilo je Godišnji izvještaj o ostvarivanju plana proizvodnje električne energije povlašćenog proizvođača za 2014. godinu.

Agencija, u skladu sa svojim zakonskim ovlaštenjima, priprema Analizu udjela obnovljivih izvora energije i kogeneracije u ukupnoj proizvodnji i potrošnji električne energije za 2014. godinu, koja će po završetku biti objavljena na internet stranici Agencije.

3.7. Poslovi Agencije vezani za regulisanje sektora gasa

Zakonom je data značajna nadležnost Agenciji u oblasti gasa. Nadležnost se ogleda kroz izdavanje licenci za obavljanje energetske djelatnosti, donošenje i odobravanje podzakonskih akata i sprovođenje nadzora nad radom subjekata.

Iako Zakon uređuje ovu oblast, do praktične primjene još uvijek nije došlo, zato što u Crnoj Gori još uvijek ne postoji infrastruktura za obavljanje djelatnosti koje se odnose na gas.

U očekivanju realizacije projekata Transjadranskog i Jadransko - jonskog gasovoda, sasvim je realna potreba i vrijeme da se već započne rad na izradi podzakonskih akata za regulisanje djelatnosti u oblasti gasa.

Podršku u izradi podzakonske regulative za gas obezbijedila je Kraljevina Norveška koja je donirala sredstva za angažovanje stručne pomoći. Međutim, nedostatak iskustva u ovoj oblasti nužno zahtijeva intenzivne aktivnosti Agencije po pitanju edukacije kadra. Tako su u 2014. godini predstavnici Agencije prisustvovali radionici na kojoj su prezentovani mrežni kodeksi za gas, te obuci o osnovama regulacije ove oblasti energetike i radionici na kojoj je predstavljena Studija izvodljivosti za Jadransko – jonski gasovod. Takođe su imenovani članovi u Nadzorni odbor za izradu Master plana gasifikacije Crne Gore, čija izrada je, pod okriljem Ministarstva ekonomije, započeta krajem 2014. godine, a završetak je planiran za decembar 2015. godine.

3.8. Odlučivanje Agencije po žalbama kupaca električne energije

Članom 49 Zakona propisano je da Agencija odlučuje po žalbama na:

1. akt operatora prenosnog ili distributivnog sistema o odbijanju pristupa, odnosno priključenja na prenosni, odnosno distributivni sistem;
2. uslove izdate u saglasnosti za priključenje;
3. obračun u slučajevima neovlašćene potrošnje električne energije, i
4. žalbe krajnjih kupaca u slučaju obustave isporuke električne energije.

U postupku odlučivanja po žalbama u 2014. godini, od ukupno 125 predmeta za koje je Agencija nadležna, do 31.12.2014. godine odlučeno je po 112 žalbi. Od toga je 75 žalbi bilo osnovano, te su iste usvojene, 9 žalbi je odbijeno kao neosnovano, za 14 je odlučeno zaključkom zbog odustanka od žalbe, neblagovremenosti i dr., dok je 14 žalbi riješeno pred prvostepenim organom. Postupak po 13 žalbi je prenijet u 2015. godinu i okončan do 16.02.2015. godine (jedna žalba je odbijena, jedna usvojena, a za 11 žalbi je odlučeno zaključkom, od čega za dvije zbog neblagovremenosti, a za 9 žalbi prekinut postupak do rješenja prethodnog pitanja).

Pregled podnijetih žalbi prema prirodi predmeta odlučivanja dat je u sljedećoj tabeli:

R. br.	Vrste žalbi po kojima je Agencija nadležna da odlučuje	Broj predmeta	Riješeno				Postupak u toku
			Usvojeno	Odbijeno	Zaključak	Riješeno pred prvo-stepenim organom	
1.	Na akt energetskog subjekta kojima se odbija priključenje	5	3	/	1*	/	1
2.	Na uslove izdate u saglasnosti za priključenje	1	1	/	/	/	/
3.	Na obračun u slučajevima neovlašćene potrošnje električne energije	90	59	4	12**	4	11
4.	U slučaju obustave isporuke električne energije	29	12	5	1***	10	1
UKUPNO		125	75	9	14	14	13

* žalba povučena

** od 12 žalbi: 6 je odbačeno zbog neblagovremenosti, 5 postupaka je prekinuto do rješenja prethodnog pitanja i 1 zbog nenadležnosti

***odbačena zato što je o istoj pravnoj stvari već odlučivano

U toku 2014. godine podnijet je veći broj podnesaka za koje Agencija nije nadležna, pa su isti, u skladu sa zakonom, odbačeni donošenjem zaključaka o nenadležnosti ili prosleđivanjem na rješavanje nadležnom organu.

Članom 50 stav 1 Zakona utvrđeno je da Agencija može da rješava sporove između energetskih subjekata ili između energetskih subjekata i korisnika njihovih usluga, koji proizilaze iz njihovih ugovornih odnosa uređenih u skladu sa Zakonom, ukoliko joj ugovorne strane povjere rješavanje spora. Međutim, u 2014. godini nije bilo arbitražnih postupaka pred Agencijom.

3.9. Postupci pred Upravnim sudom Crne Gore koji se odnose na odluke o odobravanju regulatorno dozvoljenog prihoda, cijena i tarifa

U toku 2014. godine pred Upravnim sudom Crne Gore osporene su odluke Agencije koje se odnose na regulatorno dozvoljeni prihod, cijene i tarife, kako je prikazano u sljedećoj tabeli:

R.b.	Tužioc	Broj predmeta	Predmet tužbe	Ishod spora
1.	Grupa građana iz NVO MANS	U. broj 306/14 od 30.01.2014. godine	Odluka o utvrđivanju naknada i cijena koju plaćaju proizvođači električne energije Crnogorskom elektroprenosnom sistemu AD Podgorica za angažovanje prenosnog kapaciteta za period 01.01.2014. – 31.07.2015. godine, broj 13/3629-1 od 31.12.2013. godine	Tužba odbijena
2.	EPCG AD Nikšić	U. broj 314/14 od 30.01.2014. godine	Odluka o utvrđivanju naknada i cijena koju plaćaju proizvođači električne energije Crnogorskom elektroprenosnom sistemu AD Podgorica za angažovanje prenosnog kapaciteta za period 01.01.2014. – 31.07.2015. godine, broj 13/3629-1 od 31.12.2013. godine	Odluka poništena, donijeta Odluka broj 14/358-17 od 08.08.2014. godine
3.	CGES AD Podgorica	U. broj 1359/14 od 30.04.2014. godine	Odluka, broj 14/68-13 od 28.03.2014. godine, o usvajanju "Izveštaj o procjeni prinostne vrijednosti osnovnih sredstava koja služe obavljanju djelatnosti preduzeća Crnogorski elektroprenosni sistem AD Podgorica na dan 1. januara 2011. godine"	Tužba odbijena
4.	Željezara AD Nikšić	U. broj 1692/14 od 05.06.2014. godine	Odluka, broj 14/842-2 od 03.04.2014. godine, o izmjeni odluke o odobravanju regulatorno dozvoljenog prihoda Elektroprivredi Crne Gore AD Nikšić za Javnog snabdjevača, broj 14/795-1 od 27.03.2014. godine	Postupak u toku
5.	Grupa građana iz NVO MANS	U. broj 2129/14 od 18.07.2014. god	Odluka, broj 14/1667-2 od 18.06.2014. godine, o trajanju drugog regulatornog perioda	Postupak u toku
6.	Grupa građana iz NVO MANS	U. broj 2217/14 od 28.07.2014. godine	Odluka, broj 14/1265-15 od 03.07.2014. godine, o utvrđivanju iznosa korekcije naknade Elektroprivredi Crne Gore AD Nikšić za Javnog snabdjevača	Tužba odbijena, Podniet Zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke
7.	Grupa građana iz NVO MANS	U. broj 2218/14 od 20.07.2014. godine	Odluka, broj 14/1265-16 od 03.07.2014. godine, o utvrđivanju iznosa korekcije regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena Elektroprivredi Crne Gore AD Nikšić za operatora distributivnog sistema	Postupak u toku
8.	Željezara AD Nikšić	U. broj 1739/14 od 25.07.2014. godine	Odluka, broj 14/1739-2 od 11.07.2014. godine, o utvrđivanju tabela sa cijenama za električnu energiju	Postupak u toku
9.	CGES AD Podgorica	U. broj 2314/14 od 06.08.2014. godine	Odluka, broj 14/1266-21 od 03.07.2014. godine, o utvrđivanju iznosa korekcije regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena Crnogorskom elektroprenosnom sistemu AD Podgorica	Postupak u toku
10.	EPCG AD Nikšić	U. broj 2628/14 od 11.09.2014. godine	Odluku, broj 14/358-17 od 08.08.2014. godine, o odobravanju naknada i cijena koje plaćaju proizvođači električne energije priključeni na prenosni sistem Crnogorskom elektroprenosnom sistemu AD Podgorica za angažovanje prenosnog kapaciteta	Postupak u toku
11.	Grupa građana iz NVO MANS	U. broj 2640/14 od 12.09.2014. godine	Odluku, broj 14/358-17 od 08.08.2014. godine, o odobravanju naknada i cijena koje plaćaju proizvođači električne energije priključeni na prenosni sistem Crnogorskom elektroprenosnom sistemu AD Podgorica za angažovanje prenosnog kapaciteta	Postupak u toku

3.10. Postupci pred drugim organima

Ustavnom sudu Crne Gore, u 2014. godini, od strane Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić, podnijeta je inicijativa za ocjenu ustavnosti i zakonitosti Metodologije za utvrđivanje regulatornog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije ("Službeni list CG", br. 2/12, 12/12 i 61/13). Po podnijetoj inicijativi Ustavni sud još uvijek nije odlučio.

3.11. Nadzor nad radom energetske subjekata

Zakonom i Pravilima o načinu i uslovima za izdavanje, izmjenu i oduzimanje licenci za obavljanje energetske djelatnosti, Agenciji su data ovlaštenja da vrši nadzor nad radom energetske subjekata. Data ovlaštenja sprovedena su u skladu sa Planom rada Agencije za 2014. godinu.

a) Elektroenergetski sektor

U elektroenergetskom sektoru kontrolisani su svi licencirani subjekti, i to:

- Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić, kao imalac licenci za djelatnosti: proizvodnje, snabdijevanja i distribucije električne energije,
- Crnogorski elektroprenosni sistem AD Podgorica, kao imalac licence za djelatnost prenosa električne energije,
- Montenegrobonus DOO Cetinje, kao imalac licence za djelatnost snabdijevanja električnom energijom, i
- Crnogorski operator tržišta električne energije, kao imalac licence za djelatnost organizovanja tržišta električne energije.

Kontrole navedenih subjekata vršena su neposredno na licu mjesta i na sastancima održanim u prostorijama Agencije, a predmeti kontrola su između ostalog bili:

- realizacija planova investicija za 2013. godinu;
- realizacija planova investicija za devet mjeseci 2014. godine;
- pripreme za otvaranje maloprodajnog tržišta električne energije;
- dnevni programi rada EES (vozni redovi) i obračun energetske odstupanja;
- ugovori i saradnja sa učesnicima na tržištu;
- zaključivanje ugovora sa kupcima ili drugim energetskim subjektima, u skladu sa Zakonom, Tržišnim pravilima i licencom;
- primjena regulatornog kontnog plana;
- parametri kvaliteta snabdijevanja električnom energijom;

Posredno, kontrola je vršena kroz stalnu analizu periodične i povremene izvještajne dokumentacije, koju su energetski subjekti dužni da dostavljaju Agenciji, a koja se odnosila na:

- dostignuti stepen pravnog razdvajanja operatora distributivnog sistema;
- pripremljenost pojedinih proizvodnih objekata za pružanje pomoćnih i sistemskih usluga;
- izradu studije smanjenja gubitaka;
- evidenciju indirektnih potrošača;

- realizaciju projekta zamjene brojila;
- kompenzacione programe i planove;
- funkcionisanje sistema za pružanje usluga korisnicima (uključujući registar žalbi i prigovora kupaca, izvještaje o postupanju po žalbama);
- potrošnju energije, uvoz i izvoz električne energije;
- programe efikasnosti poslovanja;
- izvršavanje podsticajnih mjera u oblasti obnovljivih izvora energije, uključujući uslove i cijene za priključenje novih proizvođača na prenosne i distributivne sisteme;
- primjenu propisa o prekograničnoj razmjeni energije, kao i rad i poslovanje subjekata koji vrše aukcijsku dodjelu prekograničnih kapaciteta;

Izvještaj o izvršenoj kontroli je prateći dio svake kontrole, a sadrži ocjenu ispunjenosti uslova poslovanja predviđenih Zakonom i podzakonskim aktima, kao i predlog aktivnosti koje subjekat treba da preduzme da bi otklonio eventualno uočene nedostatke.

b) Sektor nafte i gasa

U sektoru nafte i gasa vršena je kontrola rada licenciranih subjekata u odnosu na ispunjavanje uslova propisanih izdatim licencama. Kontrole su vršene u sjedištima društava i objektima u kojima se obavljaju licencirane djelatnosti.

Izvršene su 44 kontrole, i to: 24 kontrole u sjedištima društava, 17 na benzinskim stanicama, dvije na jahting servisima i jedna kontrola na skladišnim instalacijama u Baru.

U sjedištima društava kontrola se odnosila na sljedeće:

- provjera načina vršenja nabavke naftnih proizvoda i pregled odgovarajuće prateće dokumentacije, kao i dokumentacije vezane za transportna sredstva;
- provjera poštovanja obaveze poslovanja samo sa licenciranim subjektima;
- eventualne izmjene u odnosu na podatke dostavljene prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje licence, odnosno od dana vršenja poslednje kontrole od strane predstavnika Agencije;
- upoznavanje sa zatečenim stanjem na maloprodajnim objektima i druga pitanja od značaja za što kvalitetnije pružanje usluga korisnicima.

Na benzinskim stanicama, odnosno drugim objektima na kojima se obavlja licencirana djelatnost (jahting servisi i instalacije), kontrola je obuhvatala uvid u sledeću dokumentaciju:

- potvrde i uvjerenja o položenom stručnom ispitu za lica koja obavljaju poslove tehničkog rukovođenja, održavanja, eksploatacije i rukovanja energetske objektima;
- zapisnike o kontroli aparata za točenje tečnih goriva i/ili TNG;
- otpremnice na osnovu kojih je primljeno gorivo, sa posebnim osvrtom na poštovanje obaveze poslovanja samo sa licenciranim subjektima;
- sertifikate o kvalitetu goriva i/ili tečnog naftnog gasa;
- potvrde o kontroli protivpožarnih aparata.

Nakon kontrola, sačinjavani su izvještaji sa ocjenom poštovanja uslova propisanih licencama i u slučajevima utvrđenih nepravilnosti upućivana su upozorenja o kršenju licenci sa rokom i obavezom otklanjanja istih. Utvrđene nepravilnosti su blagovremeno otklonjene.

3.11.1. Pravno razdvajanje Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić - Operator distributivnog sistema

Crna Gora ima obavezu da energetska zakonodavstvo u potpunosti uskladi sa energetske propisima EU, kao i da pravno i organizacijski uskladi energetska sektor sa Zakonom i međunarodno preuzetim obavezama. Razdvajanje operatora distributivnog sistema (ODS) od vertikalno integrisane Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić (EPCG) je uslov za eliminisanje monopola jednog snabdjevača i razvoj maloprodajnog tržišta električne energije u Crnoj Gori. U skladu sa članom 42 stav 1 tačka 9 Zakona, Agencija prati i analizira rad i poslovanje EPCG u odnosu na pravno razdvajanje ODS. Zakonom je utvrđena obaveza EPCG da sprovede pravno razdvajanje u roku od godinu dana od stupanja na snagu tog zakona, što znači do kraja maja 2011. godine. EPCG nije ni u zakonskom roku, a ni u narednom periodu, ispunila navedenu obavezu, tako da je Agencija s aspekta nadzora nad radom EPCG, preduzimala mjere i aktivnosti sa ciljem da ubrza i podstakne proces razdvajanja.

Ranije započete aktivnosti EPCG na pravnom razdvajanju su se nastavile i u toku 2014. godine, kada je Agenciji dostavljen Program razdvajanja Operatora distributivnog sistema, kojim je utvrđena dinamika i faze sprovođenja, prvo potpunog funkcionalnog, a zatim i pravnog razdvajanja, i predviđen rok za završetak postupka 01.04.2015. godine. Na jednom od niza održanih sastanaka na ovu temu, Agenciji je prezentovan i Model razdvajanja, na koji je dala svoje primjedbe i sugestije. EPCG je u više navrata postupala po zahtjevima Agencije informišući o nivou realizacije Programa. Kontrolom koju je izvršila Agencija, konstatovano je da ni rok predviđen Programom za završetak postupka razdvajanja ODS-a nije ispoštovan.

Od 2011. godine, kada je EPCG započela postupak pravnog razdvajanja, Agencija je vršila nadzor nad sprovođenjem ovog postupka i u više navrata upozoravala EPCG na obaveznost okončanja ovog postupka, o čemu je informisano i Ministarstvo ekonomije. Ovo i tim prije što je izdvajanje razdvajanje Operatora distributivnog sistema od vertikalno integrisane Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić osnovna pretpostavka za razvijanje maloprodajnog tržišta električne energije u Crnoj Gori. Međutim, uslijed nedostatka mehanizma za sankcionisanje energetske subjekta koji ne poštuje odluke i naloge regulatora, Agencija nije bila u mogućnosti da preduzme bilo kakve mjere prema energetske subjektu.

3.12. Institucionalno jačanje Agencije

Ispunjavanje zakonskih obaveza i obavljanje tekućih poslova zahtijeva kontinuirano unaprjeđenje stručnih znanja i sposobnosti svih zaposlenih, čime se ujedno unapređuje i funkcionisanje Agencije kao institucije. Agencija teži da svojim institucionalnim jačanjem obezbijedi efikasno i kvalitetno obavljanje poslova koji su joj povjereni. Reforma energetske sektora, u skladu sa trećim energetske paketom EU, podrazumijeva širenje obaveza i poslova nezavisnog regulatora, što

uslovljava potrebu da Agencija preuzima sve što je potrebno da bi bila osposobljena za poslove koje obavlja i koji je ubuduće očekuju.

Međutim, neophodno je ukazati da, iako je Zakonom propisano da se Odbor Agencije sastoji od tri člana, koje imenuje Skupština Crne Gore na predlog Vlade, od 24. maja 2014. godine, kada je istekao mandat jednom članu Odbora, do momenta sačinjavanja ovog izvještaja, Odbor funkcionise u suženom sastavu jer (treći) član Odbora nije imenovan. Kako članovi Odbora Agencije, koji svoju funkciju obavljaju veoma profesionalno i odgovorno, odluke donose većinom glasova, odlaganje postupka imenovanja člana Odbora je uslovalo otežano funkcionisanje Odbora, a time i Agencije uopšte.

U okviru kadrovskog popunjavanja i osposobljavanja, u 2014. godini, broj uposlenih u Agenciji je uvećan za dva. Naime, kao učesnik programa Vlade Crne Gore za stručno osposobljavanje lica sa visokom stručnom spremom, u protekloj godini Agencija je obezbijedila stručno osposobljavanje jednog lica sa završenim pravnim fakultetom, po ugovoru o stručnom osposobljavanju, na period od devet mjeseci, sa kojim je nakon završetka stručnog osposobljavanja, zasnovan radni odnos na određeno vrijeme. Krajem 2014. godine, Agencija je uposlila i jednog inženjera elektrotehnike, takođe na određeno vrijeme.

U cilju što boljeg i kvalitetnijeg stručnog osposobljavanja i usavršavanja, Agencija obezbjeđuje zaposlenima učešće na radionicama, seminarima i radnim grupama i na nacionalnom i međunarodnom nivou. Pored toga, Agencija ostvaruje i razvija saradnju sa drugim regulatorima, u cilju razmjene iskustava u realizaciji procesa reforme energetske sektora.

3.13. Međunarodne aktivnosti

Agencija je, kao tijelo nadležno za regulaciju jednog od najvažnijih sektora privrede, upućena da, radi razmjene iskustva i praćenja dešavanja, bude u komunikaciji sa ostalim regulatorima iz regiona. Saradnja je ostvarena kroz zajedničke sastanke sa predstavnicima regulatornih agencija iz Srbije i Albanije, na kojima su diskutovana pitanja načina utvrđivanja tarifa, otvaranja tržišta električne energije, postupci rješavanja po žalbama potrošača i druga pitanja iz svakodnevnog rada regulatora.

Pored saradnje sa regulatorima, Agencija je bila domaćin predstavnicima Enlight-a, vodećoj izraelskoj kompaniji na tržištu energije iz obnovljivih izvora, i naftnoj kompaniji „Socar“ iz Azerbejdžana, koji su bili zainteresovani za dešavanja oko stvaranja uslova za gasifikaciju Crne Gore.

Zaposleni u Agenciji su prisustvovali radionici i okruglom stolu koje su organizovali Crnogorski elektroprenosni sistem i Elektroenergetski koordinacioni centar iz Srbije, kada je predstavljen način priključenja obnovljivih izvora energije i pravila za rad u interkonekciji pripremljena od strane ENTSO-E (Evropska mreža operatora prenosnih sistema), kao i Savjetovanju o elektrodistributivnim mrežama Srbije u Vrnjačkoj Banji. Takođe, zaposleni su prisustvovali sastanku AIB-a (Association of Issuing Bodies) u Splitu, vezano za sistem praćenja električne energije iz obnovljivih izvora.

Od velikog značaja za rad Agencije i praćenje dešavanja na evropskom polju energetike je aktivno učešće u radu Energetske zajednice i Asocijacije mediteranskih regulatora za električnu energiju i gas (MEDREG), te praćenje rada Regionalne asocijacije energetskih regulatora (ERRA), Savjeta Evropskih energetskih regulatora (CEER) i Asocijacije akreditacionih tijela (AIB) koja izdaje garancije porijekla za proizvedenu energiju.

Energetska zajednica (Energy Community - EC)

Kao jedna od potpisnica Ugovora o formiranju Energetske zajednice, Crna Gora je obavezana da sudjeluje u radu i da primjenjuje akta donijeta od strane ove zajednice. U ispunjenju obaveze koja proističe iz navedenog ugovora, posebnu pažnju Agencija posvećuje učešću u radu Regulatornog Odbora Energetske zajednice (ECRB), radnim grupama za električnu energiju, gas, kvalitet usluga i zaštitu potrošača i grupi za investicije, kao i forumu posvećenom električnoj energiji.

Značajna institucija Energetske zajednice, pored Ministarskog Savjeta i Stalne grupe na visokom nivou, je ECRB koji čine predstavnici regulatora, i na čijem čelu je već drugu godinu za redom predsjedavajući Odbora Agencije. ECRB ima važnu ulogu u realizaciji procesa unutar Energetske zajednice, koji se odnose na regionalno koordiniran pristup za razvoj tržišta u zajednici, usklađivanje regulatornih mjera i obezbjeđivanje stabilnog regulatornog okvira tržišta i ključni je promoter za jedan broj osnovnih ciljeva Ugovora o osnivanju Energetske zajednice, a to su tržišta integracija, olakšavanje investicija, konkurencija i sigurnost snabdijevanja.

Za uspješan rad ECRB staraju se radne grupe u kojima se nalaze i predstavnici Agencije.

Radna grupa za kvalitet usluga i zaštitu potrošača (CWG) u posmatranom periodu svoje aktivnosti je naročito usmjerila na podizanje svijesti kupaca, kvalitet snabdijevanja energijom i razvoj maloprodajnih tržišta. Svoje aktivnosti posvećene informisanju kupaca su realizovali izradom i objavljivanjem brošure na sajtovima regulatora, sa svrhom da na jednostavan i pristupačan način kupci budu informisani o otvaranju maloprodajnog tržišta i svojim pravima u novim okolnostima. Kvalitet snabdijevanja električnom energijom je, takođe, bitan element zaštite kupaca, pa je fokus rada grupe bio na prikupljanju podataka za uporedni izvještaj, i ne manje značajna aktivnost se odnosila na ocjenjivanje karakteristika i učinaka maloprodajnog tržišta električne energije i prirodnog gasa u Energetskoj zajednici sa posebnim naglaskom na barijere njihovog efikasnog poslovanja. Ishod ove aktivnosti bio je izvještaj „Pregled razvoja maloprodajnog tržišta u Energetskoj zajednici“.

Pored naročite pažnje posvećene kupcima električne energije u okviru CWG, rad grupe za električnu energiju (EWG) u posmatranom periodu je bio naročito fokusiran na još jednu ključnu temu unutar Energetske zajednice, a to je otvaranje veleprodajnog tržišta. Rad EWG je bio usko povezan sa stavovima iz Regionalnog akcionog plana za otvaranje tržišta u jugoistočnoj Evropi, u kojem su sadržani ciljevi tzv. Evropskog Target Modela za električnu energiju, te je grupa imala za cilj da usmjeri rad ECRB na nekoliko ključnih stvari: dugoročnu alokaciju kapaciteta, tržište dan unaprijed, dnevno tržište, balansiranje, kao i na razvoj modela najbolje prakse i regulatornog nadzora tržišnih aktivnosti.

Činjenica da u Crnoj Gori još uvijek nema infrastrukture za gas, nije bio razlog da se ne učestvuje u radu radne grupe koja prati ovu oblast energetike. Radna grupa za gas (GWG) je bila fokusirana na omogućavanje i podsticanje novih investicija koje predstavljaju jedan od ključnih ciljeva, kako na nacionalnom, tako i na međudržavnom nivou, razmjenu iskustava po pitanju ulazno - izlaznih tačaka, skladišta gasa i balansiranja, te stvaranju preporuka o definisanju pojmova interkonektora i interkonektivnih tačaka između zemalja članica Evropske Unije i potpisnica Ugovora o osnivanju Energetske zajednice.

Osim učešća u Regulatornom odboru i radnim grupama, saradnja Agencije i Energetske zajednice se odvijala kroz podršku Sekretarijata Energetske zajednice u obezbjeđivanju konsultantske podrške predstavnika Agencije za saradnju energetske regulatora u izradi i usklađivanju nacrtu zakona o energetici i zakona o prenosnim sistemima za prekograničnu razmjenu električne energije i prirodnog gasa, sa Trećim paketom energetske regulacije.

Obaveza Sekretarijata Energetske zajednice je da, između ostalog, svake godine Parlamentu zemlje članice prezentira godišnji izvještaj o implementaciji Sporazuma (dostignuti napredak i otvorena pitanja). Direktor Sekretarijata je Odboru za ekonomiju, finansije i budžet Skupštine Crne Gore, na sastanku kojem je prisustvovao i predstavnik Agencije, predstavio zaključke ovog izvještaja u dijelu koji se odnose na energetske sektor Crne Gore.

Asocijacija mediteranskih regulatora za električnu energiju i gas (Mediterranean Energy Regulators - MEDREG)

Tokom 2014. godine nastavljeno je učestvovanje predstavnika Agencije u radu Asocijacije mediteranskih regulatora za električnu energiju i gas, kroz sudjelovanje u radnim grupama, davanjem relevantnih informacija o energetske sektoru i regulatornoj praksi u Crnoj Gori, kao i davanjem komentara na nacrtu dokumenta.

Radna grupa za električnu energiju aktivno je radila na nadzoru mediteranskog tržišta električnom energijom, razmatranju mogućnosti povezivanja odvojenih nacionalnih tržišta izgradnjom interkonektivnih dalekovoda, kao i na saradnji sa organizacijama sličnog djelokruga aktivnosti.

U dijelu rada ove asocijacije koji se odnosi na gas posebna pažnja je posvećena ocjeni trenutnog stanja tržišta gasa u zemljama članicama, postojanju adekvatne regulative, kao i mogućeg razvoja ovog tržišta u budućnosti. Takođe se radilo na izradi "Smjernica dobre prakse", koje bi mogle da dovedu do integrisanog, konkurentnog, sigurnog i efikasnog tržišta gasa u regionu. Izrađen je „Drugi uporedni izvještaj“ koji daje aktuelno stanje tržišta gasa, infrastrukture i regulative u zemalja članica.

Promovisanjem obnovljivih izvora energije, energetske efikasnosti i razvojem obnovljivih izvora energije na Mediteranu bavila se radna grupa za obnovljive izvore, fokusiranjem na legislativu i regulatorne mehanizme. Ova grupa je tokom 2014. godine objavila uporedni izvještaj energetske podataka, legislative i regulatornog okvira, kao i dokument na temu razmjene električne energije na mjestu konekcije.

U posmatranom periodu, kroz aktivnosti grupe zadužene za praćenje institucionalnih pitanja u kontinuitetu se vršila procjena regulatornih okvira i institucija, nadležnosti i specifičnim temama koje se odnose na načine rješavanja sporova, uspostavljanje procesa razmjene znanja i informacija.

Evropske integracije

Agencija je, preko svojih predstavnika u radnim grupama za pripremu pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravnih tekovina koje se odnose na pregovaračka poglavlja: Poglavlje 8 – Konkurencija, Poglavlje 15 – Energetika, Poglavlje 21 – Trans-evropske mreže i Poglavlje 28 – Zaštita potrošača i zdravlja, pratila aktivnosti iz ove sfere angažovanja Crne Gore.

Agencija je učestvovala u izradi Priloga izvještaju Evropske Komisije o napretku Crne Gore u periodu 01.04 – 01.09.2014. godine.

Predstavnici Agencije su u oktobru prisustvovali sastanku Pododbora za saobraćaj, energetiku, životnu sredinu i regionalnu politiku Evropske Komisije. Povod sastanka je bila diskusija Izvještaja o napretku u procesu priključenja Evropskoj Uniji za period septembar 2013 – septembar 2014. godine, i to za oblasti: klimatske promjene, energetika, regionalna politika, životna sredina i saobraćaj.

3.14. Ostali poslovi

3.14.1. Izrada godišnjih izvještaja i planova koje razmatra i usvaja Skupština Crne Gore

Zakonom propisane obaveze Agencije sačinjavanja planova i izvještaja čine značajno poslovno angažovanje svih zaposlenih. U 2014. godini Agencija je utvrdila i dostavila Skupštini Crne Gore na razmatranje i usvajanje, sledeća dokumenta:

1. Predlog Finansijskog izvještaja sa Izvještajem o radu za 2013. godinu, koji je usvojila Skupština Crne Gore, Zaključkom broj 00-72/14-41/3 EPA 585 XXV od 27.12.2014. godine (objavljen u "Službenom listu CG", broj 1/15);
2. Izvještaj o stanju energetskog sektora za 2013. godinu, koji je usvojila Skupština Crne Gore, Odlukom broj 00-72/14-27/3 EPA 510 XXV od 16.12.2014. godine (objavljena u "Službenom listu CG", broj 56/14); i
3. Predlog Finansijskog plana sa planom rada za 2015. godinu, koji je usvojila Skupština Crne Gore, Odlukom broj 00-72/14-45/4 EPA 631 XXV od 27.12.2014. godine (objavljena u "Službenom listu CG", broj 1/15).

3.14.2. Postupanje po zahtjevima subjekata za slobodan pristup informacijama

Poštujući Zakon o slobodnom pristupu informacijama ("Službeni list CG", br. 44/12), Agencija kao organ vlasti, omogućava pristup cjelokupnoj ili dijelu informacije, koju posjeduje, osim u slučajevima zaštite interesa predviđenim navedenim zakonom. Na taj način Agencija doprinosi još većem nivou transparentnosti svoga poslovanja. Kako bi se postigao kvalitet i blagovremenost u postupanju, na obradi zahtjeva za slobodan pristup informacijama, identifikovanju i sređivanju dokumentacije kojoj se omogućava pristup i obavljanju drugih pravno - administrativnih poslova, postoji

koordinisani rad između lica koje je zaduženo za rješavanje po zahtjevima za pristup informacijama i stručnih službi Agencije.

U 2014. godini Agenciji je podnijeto 34 zahtjeva za slobodan pristup informacijama, od strane nevladinih organizacija, u prvom redu NVO Mreža za afirmaciju nevladinog sektora, a većinom zahtjeva je tražen pristup obimnijem broju informacija. Po podnijetim zahtjevima postupljeno je na sledeći način:

- po 14 zahtjeva su donijeta rješenja kojima se odobrava pristup dijelu informacije, dok se pristup ostalom dijelu informacija istim rješenjima zahtjev odbija, jer Agencija ne posjeduje traženu informaciju ili se podnosioc zahtjeva obavještava gdje može naći informaciju ili da je informacija već ranije dostavljena podnosiocu;
- po 9 zahtjeva su donijeta rješenja kojima se odobrava pristup informacijama u cjelini;
- po 7 zahtjeva su donijeta rješenja kojima se zahtjev odbija, jer Agencija ne posjeduje traženu informaciju ili drugi organ vlasti ne dozvoljava pristup istoj;
- po 2 zahtjeva su donijeti zaključci kojima se zahtjev odbacuje, jer je po istom zahtjevu ranije odlučeno odnosno zbog nenadležnosti, i
- na 2 zahtjeva je odgovoreno obavještenjem.

3.14.3. Postupak popisivanja bezvrijednog registraturskog materijala

Tokom novembra 2014. godine realizovan je postupak popisivanja bezvrijednog registraturskog materijala i izlučivanje, koje se odnosi na finansijsko računovodstvenu dokumentaciju za 2007, 2008. i 2009. godinu, i pravnu i opštu dokumentaciju za 2004. i 2005. godinu.

4. REZIME

Cilj sačinjavanja predmetnog izvještaja je prezentacija rada Agencije prema obavezama propisanim zakonskim i podzakonskim aktima i onim utvrđenim Planom rada Agencije za 2014. godinu. Takođe, izvještajem je prikazano i finansijsko poslovanje Agencije tokom 2014. godine, na osnovu kojeg se može uvidjeti da Agencija nastoji da racionalno raspolaže finansijskim sredstvima.

Prilikom sačinjavanja izvještaja težilo se da se istim obuhvate svi poslovi i postupci koje je Agencija obavljala tokom izvještajnog perioda. Značajan je i dio vezan za saradnju Agencije sa drugim institucijama koje imaju bitnu ulogu u regulaciji, s posebnim osvrtom na međunarodnu saradnju.

U Finansijskom izvještaju predstavljeno je finansijsko poslovanje Agencije u kojem je dat prikaz upotrebe novčanih sredstava obezbijeđenih, u skladu sa Zakonom, za pokrivanje odobrenih troškova. Agencija je u 2014. godini ostvarila prihod odnosno priliv, u iznosu od 1.357.395,09 €, a troškove, odnosno odliv, u iznosu od 1.095.005,18 €. U narednu godinu prenešeno je 317.455,36 € koji se sastoje iz sredstava prenesenih iz 2012. i 2013. godine u ukupnom iznosu od 135.133,64 €, kao i ostvarenog viška sredstava u 2014. godini u ukupnom iznosu od 182.321,72 €. U Budžet Crne Gore Agencija je prenijela čitav ostvareni višak iz 2013. i 2014. godine, osim odobrene rezerve, u ukupnom iznosu od 281.820,96€. Realizacijom prihoda većih nego što je planirano, Agencija je uspješno okončala finansijsko poslovnu godinu i realizovala sve planirane aktivnosti.

Izmjenama Metodologije za utvrđivanje regulatornog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije stvorene su osnovne pretpostavke da korišćenje prenosnog sistema plaćaju svi korisnici sistema, tj. proizvođači i kupci električne energije, što do tada nije bio slučaj. Na taj način dio troškova koji su kroz korekcije morali da plate krajnji kupci, prenesen je na proizvođače električne energije koji prenosni sistem koriste i za izvoz električne energije i tako ostvaruju značajan dio prihoda. U 2014. godini, u skladu sa Zakonom i metodologijama, donijete su odluke o korekcijama regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za operatora prenosnog sistema, operatora distributivnog sistema i javnog snabdjevača, kao i odluka o naknadama za Crnogorskog operatora tržišta električne energije. U skladu sa zakonskim ovlašćenjem Agencija je dala saglasnost na akt Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić, Opšte uslove za snabdijevanje električnom energijom, čijim stupanjem na snagu su prestali da važe Opšti uslovi za snabdijevanje električnom energijom iz 2012. godine.

Za obavljanje djelatnosti u oblasti nafte i gasa, tokom 2014. godine, Agencija je izdala ukupno 22 nove licence, izvršene su izmjene 10 izdatih licenci i oduzeto je 6 licenci. Izvršene su 44 kontrole, i to: 24 kontrole u sjedištima društava, 17 na benzinskim stanicama, dvije na jahting servisima i jedna kontrola na instalacijama u Baru.

U 2014. godini, stepen razvijenosti tržišta električne energije u Crnoj Gori ostao je na nivou s kraja 2013. godine, odnosno nije došlo do pojave novih snabdjevača niti do promjene u načinu snabdijevanja krajnjih kupaca. To znači da su se svi kupci koji su direktno priključeni na prenosni sistem, snabdijevali kod izabranih snabdjevača, u skladu sa ugovorima zaključenim na tržišnim principima (KAP - kod Montenegro Bonus DOO Cetinje, a Željezara, Željeznička infrastruktura i TE „Pljevlja“, sopstvena

potrošnja - kod EPCG FC Snabdijevanje), dok su svi ostali kupci nastavili sa snabdijevanjem kod Javnog snabdjevača (EPCG), po regulisanim tarifama koje utvrđuje Agencija.

Agencija je u toku 2014. godine, kroz kontrolu Crnogorskog operatora tržišta električne energije, koji obavlja djelatnost organizovanja i upravljanja tržištem električne energije u Crnoj Gori, pratila zaključivanje ugovora o učestvovanju na tržištu, pripremu dnevnih i nedjeljnih programa proizvodnje, razmjene i potrošnje električne energije (vozni redovi), zaključivanje ugovora o balansnoj odgovornosti i ugovora o finansijskom poravnanju sa učesnicima, kao i obračune odstupanja od vozni redova i obračune finansijskih poravnanja među učesnicima.

U vezi sa osnivanjem, radom i razvojem tržišta, u skladu sa Zakonom, Agencija je kroz normativnu i kontrolnu ulogu u kontinuitetu posvećivala punu pažnju izvršavanju obaveza, prije svega kroz aktivno angažovanje na izradi novog zakona o energetici, u skladu sa Trećim energetskegim paketom EU, kao i analizu izvještajne dokumentacije koju energetske subjekti, u skladu sa uslovima iz licenci, dostavljaju Agenciji.

U skladu sa obavezama propisanim Zakonom, Agencija je u dijelu koji se odnosi na obnovljive izvore, u kontinuitetu radila na iznalaženju rješenja za izdavanje garancija porijekla za energiju iz tih izvora. Prve garancije porijekla Agencija je izdala DOO "Hidroenergija Montenegro" iz Berana, za proizvodnju električne energije iz mHE "Jezerštica", koja je i prva elektrana koja je dobila status povlašćenog proizvođača.

U skladu sa Programom za 2014. godinu, Agencija je obavila kontrolu svih licenciranih subjekata u elektroenergetskom sektoru: Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić, kao imaoca licence za djelatnosti proizvodnje, snabdijevanja i distribucije električne energije, Crnogorskog elektroprenosnog sistema AD Podgorica, kao imaoca licence za djelatnost prenosa električne energije, Montenegro bonus-a DOO Cetinje, kao imaoca licence za djelatnost snabdijevanja električnom energijom i Crnogorskog operatora tržišta električne energije, kao imaoca licence za djelatnost organizovanja tržišta električne energije. O svim izvršenim kontrolama sačinjeni su izvještaji i preduzimane mjere ukoliko su uočene nepravilnosti.

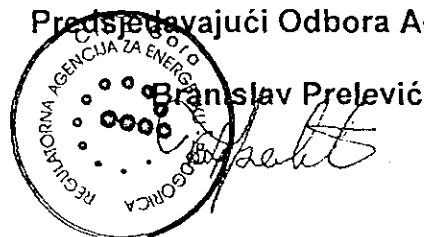
U Izvještaju su navedene međunarodne aktivnosti predstavnika Agencije u asocijacijama čiji rad se prati i primjenjuje u poslovanju Agencije, kao i učešće na stručnim radionicama i seminarima na kojima se razmjenjuju znanja i iskustva, čime se unapređuje institucionalno jačanje Agencije, posebno za oblast tržišta električne energije, oblast gasa i obnovljivih izvora energije.

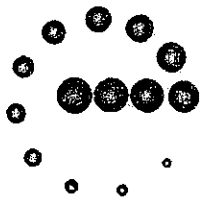
Broj: 15/1234-2

U Podgorici, 24. april 2015. godine

Predsjedavajući Odbora Agencije

Branišlav Prelević

Crna Gora
Regulatorna agencija
za energetiku
Broj: 15/1234-4
Podgorica, 24.04.2015. godine

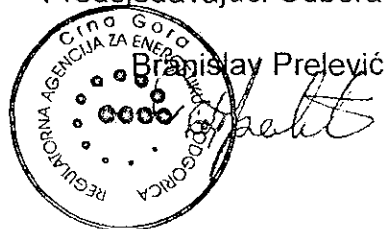
Na osnovu člana 47 st. 4 i 5 Zakona o energetici ("Službeni list Crne Gore", br. 28/10, 42/11, 6/13 i 10/15), člana 67 st. 3 i 4 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list CG", broj 20/14), i člana 18 stav 1 tačka 18 Statuta Regulatorne agencije za energetiku ("Službeni list Crne Gore", broj 7/11), Odbor Agencije, na sjednici održanoj dana 24.04.2015. godine, donio je

ODLUKU

o određivanju predstavnika Regulatorne agencije za energetiku koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri usvajanja Prijedloga Finansijskog izvještaja sa Izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku za 2014. godinu

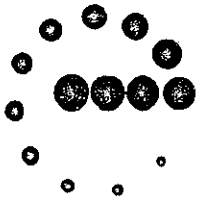
Za predstavnike Regulatorne agencije za energetiku, koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri razmatranja i usvajanja Prijedloga Finansijskog izvještaja sa Izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku za 2014. godinu, određuju se Branislav Prelević, član Odbora Agencije i Novak Medenica, direktor Agencije.

Predsjedavajući Odbora Agencije

Dostaviti:

- Ministarstvo finansija,
- a/a.

Crna Gora
Regulatorna agencija
za energetiku
Broj: 15/1234-3
Podgorica, 24.04.2015. godine

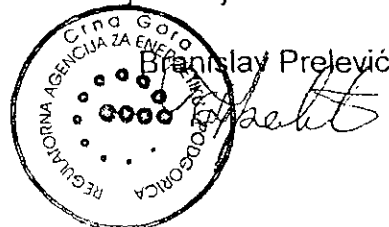
Na osnovu člana 47 st. 4 i 5 Zakona o energetici ("Službeni list Crne Gore", br. 28/10, 42/11, 6/13 i 10/15), člana 67 st. 3 i 4 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list CG", broj 20/14), i člana 18 stav 1 tačka 18 Statuta Regulatorne agencije za energetiku ("Službeni list Crne Gore", broj 7/11), Odbor Agencije, na sjednici održanoj 24.04.2015. godine, donio je

ODLUKU

O UTVRĐIVANJU PRIJEDLOGA FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA SA IZVJEŠTAJEM O RADU REGULATORNE AGENCIJE ZA ENERGETIKU ZA 2014. GODINU

1. Utvrdjuje se Prijedlog Finansijskog izvještaja sa Izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku za 2014. godinu i dostavlja Ministarstvu finansija na dalji postupak, u skladu sa zakonom.
2. Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Predsjedavajući Odbora Agencije

Dostaviti:

- Ministarstvo finansija
- a/a